

1. Jaka jest maksymalna wartość projektów/ dofinansowania?

Dopuszczalna całkowita wartość wydatków kwalifikowalnych w ramach schematu 1 wynosi mniej niż 1 mln zł (w tym schemacie nie zostały określone ani minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych ani minimalna wartość projektu rozumiana jako wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne).

Dopuszczalna całkowita wartość wydatków kwalifikowalnych w ramach schematu 2 wynosi co najmniej 1 mln zł (w schemacie 2 nie została określona ani maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych ani maksymalna wartość projektu rozumiana jako wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne).

Maksymalny poziom dofinansowania ze środków EFRR w odniesieniu do wsparcia objętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1377) (tzw. rozporządzenie rpi) wynosi:

- 55 % wydatków kwalifikowalnych – w przypadku mikro i małych przedsiębiorstw,
- 45 % wydatków kwalifikowalnych – w przypadku średnich przedsiębiorstw.

Maksymalny poziom dofinansowania ze środków EFRR w odniesieniu do wsparcia objętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 2010), (tzw. rozporządzenie na innowacje) wynosi 50 % wydatków kwalifikowalnych – w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

W przypadku kosztów w ramach projektu objętych rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 488) (rozporządzenie de minimis) wkład własny nie jest niższy niż określony zgodnie z wybranym przez wnioskodawcę rozporządzeniem rpi albo rozporządzeniem na innowacje. W tym kontekście należy podkreślić, że pomoc udzielana w oparciu o rozporządzenie w sprawie pomocy de minimis ma charakter jedynie uzupełniający - dotyczy jedynie kosztów które nie są kwalifikowalne w oparciu o pozostałe programy pomocowe, a spełniają warunki kwalifikowalności określone w Programie.

2. Czy w przypadku wdrożenia wyników prac B+R, wykonanych przez firmę we własnym zakresie, firma musi posiadać zestawienie kosztów przeprowadzonego procesu B+R? Co jeśli firma nie posiada wyodrębnionej ewidencji kosztów pod działalność B+R, np. działalność badawczo-rozwojowa posiada charakter nieformalny (bez wyodrębnionych struktur wewnętrznych)?

W przypadku badań własnych wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić raport z badania oraz zestawienie poniesionych kosztów, które ma odzwierciedlenie w jego systemie księgowym. Jeśli wnioskodawca składa formularz PNT-01 „Sprawozdanie działalności badawczej i rozwojowej (B+R)” do Głównego Urzędu Statystycznego wówczas załączenie go do wniosku o dofinansowanie projektu zwalnia wnioskodawcę z przedstawienia zestawienia kosztów poniesionych na badania. Jeżeli Wnioskodawca nie przedstawi zestawienia kosztów to nie otrzyma punktów w ramach *kryterium C.2.1. Wdrożenie wyników B+R*. Innymi słowy, projekt nie zostanie odrzucony, ale nie otrzyma punktów w ramach kryterium C.2.1.

3. Czy w ramach typu projektu nr 1 "Wdrażanie w przedsiębiorstwach wyników prac badawczo-rozwojowych w celu wprowadzenia na rynek innowacyjnych (nowych/ znacząco ulepszonych) rozwiązań produktowych" można innowacyjność procesu i produktu oprzeć o tzw. nieopatentowaną wiedzę techniczną przedsiębiorcy, zdefiniowaną w Ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz.U. z 2014 r. poz. 226 ze zm.)?

Zgodnie z kryteriami P.3. oraz C.1.1. *Wsparcie realizacji celów określonych dla Poddziałania 1.6.2., w tym innowacyjność przedsięwzięcia* w ramach przedmiotowego konkursu jednym z obowiązkowych załączników do wniosku o dofinansowanie projektu stanowi dokumentacja potwierdzająca innowacyjność zaplanowanych do wdrożenia w projekcie rozwiązań. Kryteria wyboru projektu nie zakreślają przy tym zamkniętego katalogu dokumentów, które wchodzi w zakres tego typu dokumentacji - z definicji przywołanych powyżej kryteriów wynika bowiem, że w celu potwierdzenia rozwiązań innowacyjnych zastosowanych w projekcie wnioskodawca przedkłada stosowną opinię o innowacyjności lub spis podstaw/źródeł danych, na podstawie których określono stopień rozwiązań innowacyjnych zastosowanych w projekcie (zob. w tym względzie załącznik nr 6p) do Regulaminu konkursu). W celu zatem wykazania innowacyjności przedmiotu projektu Wnioskodawca będzie zobowiązany przedstawić informacje, z których będzie wynikało w sposób niebudzący wątpliwości, że planowany do wdrożenia przedmiot projektu stanowi innowację. W przypadku nieopatentowanej wiedzy technicznej informacje przemawiające za innowacyjnością danego rozwiązania powinny być opisane lub utrwalone w zamkniętej i spójnej formie, umożliwiającej ustalenie ich treści i sprawdzenie na każdym etapie (nie tylko ubiegania się o wsparcie) czy informacje te umożliwią wytworzenie nowych lub znacząco ulepszonych produktów lub procesów oraz czy charakteryzują się nowością.

4. Jak należy rozumieć sformułowanie „zasadnicza zmiana dotycząca procesu produkcyjnego istniejącego zakładu” o którym mowa w art. 2 pkt 49 rozporządzenia 651/2014?

Zgodnie z art. 14 ust. 3 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 za dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. U. UE L 187 z dnia 26 czerwca 2014 r., str. 1) (dalej: rozporządzenie 651/2014) regionalna pomoc inwestycyjna może być przyznana na inwestycję początkową. Pod tym pojęciem, zgodnie z art. 2 pkt 49 lit a) rozporządzenia 651/2014 należy rozumieć inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z:

- a) założeniem nowego zakładu,
- b) zwiększeniem zdolności produkcyjnych istniejącego zakładu,
- c) dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w zakładzie,
- d) zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu¹.

W odniesieniu do typu projektu zakładającego zasadniczą zmianę dotyczącą procesu produkcyjnego należy na wstępie zauważyć, że celem projektu obejmującego ten typ inwestycji początkowej powinna być zasadnicza zmiana całościowego² procesu produkcyjnego. Powinna ona być zatem powiązana z całym procesem produkcyjnym, a nie samym „produktem” i być zasadnicza (a nie rutynowa). Z tego względu zwykła wymiana poszczególnych elementów procesu produkcyjnego³ bez jego całościowej zmiany będzie stanowiła zwykłą inwestycję odtworzeniową, która nie jest kwalifikowalna (gdyż nie stanowi inwestycji początkowej).

W swojej praktyce decyzyjnej Komisja Europejska uznała, że:

- z zasadniczą zmianę dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego mamy do czynienia w sytuacji wprowadzenia innowacyjnej technologii obróbki łupkowych płytek dachowych w miejsce stosowanej technologii ręcznej (zob. decyzję KE z 8 marca 2006 r. w sprawie C 31/2004 Schiefergruben Magog),
- również wprowadzenie nowej technologii produkcyjnej opartej na modułach, która zastąpiła dotychczas stosowany proces produkcyjny na platformie zostało uznane przez KE w decyzji SA.32169 – *Germany – LIP – Aid to Volkswagen Sachsen GmbH* za zasadniczą zmianę dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego. Dzięki wprowadzonym zmianom beneficjent wsparcia był bowiem w stanie produkować modele samochodów należące

¹ Należy zauważyć, że w ramach poddziałania 1.6.2. ograniczono dopuszczalne typy projektów do dwóch rodzajów: dywersyfikacji produkcji zakładu oraz zasadniczą zmianę dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu.

² Zob. motyw 31 rozporządzenia 651/2014.

³ Np. wymiana pojedynczego urządzenia na bardziej wydajne.

do różnych segmentów, dzięki czemu mógł reagować na popyt na rynku w sposób bardziej elastyczny⁴,

- z kolei w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie SA.34764 (2012/N) – *Aid to Europac Kraft Viana S.A. Portugal* KE zakwestionowała zaklasyfikowanie jako zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego inwestycji polegającej na optymalizacji istniejących zdolności produkcyjnych poprzez zredukowanie istniejących w procesie produkcyjnym „wąskich gardeł”. W ocenie KE pojęcia *optymalizacja procesu produkcyjnego* i *zasadnicza zmiana procesu produkcyjnego* wzajemnie się wykluczają.

5. W jaki sposób należy interpretować następujący zapis Rozporządzenia 651/2014:

"W przypadku pomocy przyznanej na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanej z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu poprzedzających trzech lat obrotowych. W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac." Proszę o podanie przykładu.

Przywołaną w pytaniu treść art. 14 ust. 7 rozporządzenia 651/2014 należy interpretować w następujący sposób:

- a) W przypadku inwestycji początkowej zakładającej zasadniczą zmianę procesu produkcyjnego przywołany artykuł wymaga, by wnioskodawca w pierwszej kolejności ustalił aktywa⁵ wykorzystywane przez niego w procesie produkcyjnym, który będzie przedmiotem projektu. Następnie należy ustalić wartość amortyzacji tych aktywów w ciągu ostatnich trzech lat obrotowych (podatkowych). Następnie koszty kwalifikowalne przedsięwzięcia muszą przekroczyć wartość amortyzacji tych aktywów w ciągu ostatnich trzech lat podatkowych. W przypadku gdy wartość kosztów kwalifikowanych będzie poniżej tego progu inwestycja nie zostanie uznana za inwestycję początkową. Co istotne, zgodnie z wyjaśnieniami KE warunek związany z wartością kosztów kwalifikowalnych powinien być spełniony zarówno na moment ubiegania się o wsparcie jak i po zakończeniu inwestycji.
- b) W przypadku dywersyfikacji produkcji Wnioskodawca musi zweryfikować, czy koszty kwalifikowalne nowej inwestycji przekraczają o co najmniej 200 % wartość księgową

⁴ Dzięki technologii produkcji opartej na modułach przedsiębiorca jest w stanie wyprodukować modele należące do różnych segmentów np. od A0 do B na tej linii produkcyjnej, System ten oparty jest bowiem na większym stopniu standaryzacji niż w przypadku procesu produkcyjnego na platformie, dzięki czemu umożliwia wykorzystanie tych samych komponentów i modułów do modeli aut o różnych kształtach i wymiarach.

⁵ Pod pojęciem aktywów należy rozumieć zarówno rzeczowe aktywa trwałe (zob. art. 2 pkt 29 rozporządzenia 651/2014), jak i wartości niematerialne i prawne (zob. art. 2 pkt 30 rozporządzenia 651/2014).

ponownie wykorzystywanych aktywów⁶ odnotowaną w roku poprzedzającym rozpoczęcie prac. Pojęcie „ponownie wykorzystywanych aktywów” obejmuje zarówno rzeczowe aktywa trwałe, jak i wartości niematerialne i prawne wykorzystywane w procesie produkcyjnym. Zgodnie z wyjaśnieniami Komisji Europejskiej w przypadku projektu związanego z dywersyfikacją produkcji określone aktywa, dotychczas wykorzystywane do produkcji określonego produktu będą dalej wykorzystywane w procesie produkcyjnym nowego produktu. Dla przykładu teren i budynki (np. magazyn) dotychczas wykorzystywane w procesie produkcyjnym produktu „A” mogą zostać w całości lub w części wykorzystane w procesie produkcyjnym produktu „B”. Tego typu sytuacja wchodzi właśnie w zakres pojęcia „ponownie wykorzystywane aktywa”.

KE zaznacza przy tym, że rozporządzenie 651/2014 nie wymaga, by dotychczas wykorzystywane w procesie produkcyjnym aktywa były eksploatowane w procesie produkcji nowego produktu – jeżeli jednak w procesie produkcyjnym są wykorzystywane zarówno nowe aktywa, jak i stare to wartość nowych aktywów musi przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów (wartość ponownie wykorzystywanych aktywów ustalona powinna być ustalona na koniec roku podatkowego poprzedzającego rok rozpoczęcia prac nad projektem). Oznacza to w praktyce, że wysokość kosztów kwalifikowalnych w projekcie musi wynosić co najmniej trzykrotność wartości księgowej aktywów ponownie wykorzystywanych. Również w przypadku tego typu projektu niezbędne jest by warunek dotyczący wartości kosztów kwalifikowalnych był spełniony zarówno na moment ubiegania się o wsparcie, jak i po zakończeniu realizacji projektu.

6. Czy w ramach konkursu 1.6.2 jeśli zakładamy wzrost zatrudnienia np. o 5 osób, czy koszty tego zatrudnienia mogą stanowić koszt kwalifikowany projektu? Jeśli tak to w jakiej wysokości i w jakim okresie?

W ramach konkursu nr RPKP.01.06.02-IZ.00-04-028/16 nie są kwalifikowalne koszty zatrudnienia osób zatrudnionych w wyniku realizacji projektu. W ramach konkursu kwalifikowalne są wyłącznie koszty związane z inwestycją w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne (zob. kryterium B.8).

7. Czy kosztem kwalifikowanym w 1.6.2 może być np. zakup patentu z Uczelni, w oparciu o który to patent firma rozpocznie produkcję innowacyjnych wyrobów?

Zgodnie z art. 14 ust. 4 lit. a) rozporządzenia 651/2014 wydatkami kwalifikowalnymi w ramach projektu mogą być aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, know-how lub inna własność intelektualna.

⁶ Ponownie wykorzystywane aktywa nie stanowią kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu.

8. Czy oparcie projektu, tzn. jego innowacyjności o patent, który został przez firmę nabyty np. z Uczelni, jest wystarczającym warunkiem, żeby projekt wpisał się w typ projektu nr 1: "Wdrażanie w przedsiębiorstwach wyników prac badawczo-rozwojowych w celu wprowadzenia na rynek innowacyjnych (nowych/ znacząco ulepszonych) rozwiązań produktowych"? Zakup dokonany po 31.03.2016.

Z informacji zawartych w pytaniu wynika, że przedsiębiorca w celu realizacji założonego przez siebie projektu w ramach konkursu nr RPKP.01.06.02-IZ.00-04-028/16 dokonał już zakupu patentu. W takiej sytuacji planowany projekt może zostać uznany za niekwalifikowalny gdyż nie spełni efektu zachęty. Zakup patentu w celu jego wdrożenia w przedsiębiorstwie stanowi bowiem element niezbędny do realizacji całego projektu (z punktu widzenia prawnego brak patentu uniemożliwia realizację projektu, gdyż Wnioskodawca nie będzie w stanie wdrożyć technologii objętej patentem). Co więcej, sygnalizowana przez Wnioskodawcę w pytaniu zbieżność czasowa może wskazywać, że zakup patentu stanowi element ogólnego planu mającego na celu realizację określonego przedsięwzięcia⁷. Z tych też względów w ocenie Instytucji Zarządzającej RPO zakup patentu może stanowić inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna⁸. Ostateczne przesądzenie tej kwestii, ze względu na brak szeregu informacji nt. planowanego projektu będzie dokonana dopiero na etapie oceny dokumentacji projektowej. Instytucja Zarządzająca RPO pragnie zaznaczyć, że weryfikacja spełnienia efektu zachęty każdorazowo oparta jest na szczegółowej analizie stanu faktycznego i prawnego danego projektu – z tego też względu możliwe są sytuacje w których w jednym stanie faktycznym dokonanie określonych czynności będzie prowadziło do naruszenia efektu zachęty, a w innym nie będzie pociągało za sobą takich konsekwencji. Ze względu na wagę spełnienia warunku związanego z zachowaniem efektu zachęty niezbędne jest zachowanie w tym względzie dużej ostrożności ze strony wnioskodawców.

9. Czy złożenie wniosku preselekcyjnego umożliwia rozpoczęcie prac nad projektem?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia 651/2014 pomoc publiczna może być udzielona w ramach poddziałania 1.6.2. o ile wywołuje efekt zachęty. Zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia 651/2014 uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli beneficjent złożył do danego państwa członkowskiego pisemny wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności. Co istotne, przedkładany pisemny wniosek musi zawierać następujące informacje:

- a) nazwę przedsiębiorstwa i informację o jego wielkości;
- b) opis projektu, w tym daty jego rozpoczęcia i zakończenia;

⁷ W wyroku z dnia 27 marca 2014 r., sprawa o sygn. akt I C 581/11 Sąd Okręgowy w Lublinie stwierdził, że wszystkie fazy inwestycji objętej dofinansowaniem, bez względu na ich technologiczną wagę i rolę w procesie inwestycji, należą do tego samego, jednego projektu, jeżeli są częścią ogólnego planu.

⁸ Porównaj definicję rozpoczęcia prac zawartą w art. 2 pkt 23 rozporządzenia 651/2014.

- c) lokalizację projektu;
- d) wykaz kosztów projektu;
- e) rodzaj pomocy (dotacja, pożyczka, gwarancja, zaliczka zwrotna, zastrzyk kapitałowy lub inne) oraz kwota finansowania publicznego, potrzebnego do realizacji projektu.

W przypadku, gdy przedłożony przez Wnioskodawcę wniosek nie zawiera ww. informacji nie może on zostać uznany za pisemny wniosek w rozumieniu art. 6 ust. 2 rozporządzenia 651/2014 – co za tym idzie nie wywołuje on efektu zachęty.

Mając na względzie powyższe wyjaśnienia należy zauważyć, że zgodnie z wzorem wniosku preselekcyjnego, zamieszczonym pod ogłoszeniem o konkursie nr RPKP.01.06.02-IZ.00-04-028/16 w jego ramach wnioskodawca nie przedkłada wykazu kosztów projektu⁹, ani informacji dotyczących kwoty finansowania publicznego potrzebnego do realizacji projektu. Tego typu informacje są szczegółowo przedstawiane przez Wnioskodawcę dopiero na moment składania wniosku o dofinansowanie projektu (zob. sekcje H.3. i H.4. wniosku o dofinansowanie projektu). Również kryteria oceny preselekcyjnej w ramach poddziałania 1.6.2. są ograniczone jedynie do oceny innowacyjności¹⁰ projektów przedłożonych do wsparcia – nie weryfikują one zatem chociażby kwestii kwalifikowalności wydatków. Powyższe wynika z samej koncepcji oceny preselekcyjnej, która zakłada weryfikację jedynie najistotniejszych z punktu widzenia celów danego konkursu elementów – z tego też względu ocena przeprowadzana na tym etapie jest minimalna i ma zapewnić, że do dalszej, szczegółowej oceny przejdą jedynie te projekty, które dotyczą innowacyjnych rozwiązań.

Reasumując, wniosek preselekcyjny przedkładany przez wnioskodawców w ramach konkursu nr RPKP.01.06.02-IZ.00-04-028/16 nie stanowi pisemnego wniosku o przyznanie pomocy w rozumieniu art. 6 ust. 2 rozporządzenia 651/2014. Wnioskodawca nie może zatem rozpocząć prac nad projektem po złożeniu wniosku preselekcyjnego, a przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

⁹ We wniosku preselekcyjnym wnioskodawca przedkłada jedynie informację o zadaniach planowanych do realizacji w ramach projektu (zob. sekcję C.1. wniosku preselekcyjnego). Tego typu jednak generalne zestawienie nie stanowi wykazu kosztów w rozumieniu art. 6 ust. 2 rozporządzenia 651/2014. Taki wykaz powinien bowiem w sposób jasny, szczegółowy i aktualny zawierać informacje chociażby na temat kosztów kwalifikowalnych (zob. motyw 23 oraz art. 7 ust. 1 zd. 2 rozporządzenia 651/2014). W opinii Komisji Europejskiej obowiązek przedstawienia precyzyjnych informacji nt. kosztów kwalifikowalnych już na moment ubiegania się o wsparcie zapobiega sytuacjom, w których organy udzielające wsparcie przyznawałyby wyższą kwotę pomocy w przypadku poniesienia wyższych kosztów kwalifikowalnych projektu (zob. pkt 67 decyzji KE SA.32063 – *Polska, LIP – pomoc dla Mondy Świecie*).

¹⁰ Zgodnie z System oceny projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (Załącznik do uchwały nr 18/568/16 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 maja 2016 r.) etap oceny preselekcyjnej ma na celu wyłonienie koncepcji projektów, które w największym stopniu wypełniają przyjęte w ramach danego konkursu założenia merytoryczne (...).

Uznanie złożenia wniosku preselekcyjnego za moment od którego mogą rozpocząć się prace nad realizacją projektu wymagałoby nie tylko zmiany formularza wniosku preselekcyjnego, ale również kryteriów wyboru projektów, tak by była możliwa odpowiednia weryfikacja efektu zachęty na etapie oceny preselekcyjnej. Mając na względzie zatem rolę tego etapu oceny tj. sprawne wyeliminowanie z procedury konkursowej tych wniosków, które nie realizują celów poddziałania 1.6.2. Instytucja Zarządzająca RPO zdecydowała o nie dokonywaniu zmian w dokumentacji konkursowej.

10. Jakie podmioty mogą wystawiać opinię o innowacyjności? Czy istnieją w tym zakresie ograniczenia?

Regulamin konkursu nie zawiera w tym zakresie ograniczeń. Wnioskodawca ma zatem pełną swobodę przy doborze podmiotów, które wystawią opinię o innowacyjności. Inną kwestią jest natomiast fakt, że jakość wystawionej opinii o innowacyjności będzie przedmiotem szczegółowej weryfikacji – z tego punktu widzenia korzystanie z usług podmiotów posiadających odpowiednią wiedzę i doświadczenie by sporządzić tego typu opinię wydaje się ze wszech miar wskazane.

11. Jakie elementy powinna zawierać opinia o innowacyjności?

Zgodnie z Kryteriami wyboru projektów dla poddziałania 1.6.2. w ramach kryterium P.3 oraz C.1.1. weryfikacji podlega, czy przedłożona przez Wnioskodawcę opinia o innowacyjności uzasadnia tezę, że planowane przez niego przedsięwzięcie stanowi innowację co najmniej w skali regionu, stosowanej krócej niż 3 lata. Uzasadnienie opinii powinno zawierać co najmniej następujące informacje:

- informacje, które z elementów projektu są innowacyjne, a które pełnią rolę uzupełniającą¹¹,
- analizę informującą na czym polega dana innowacyjność,
- porównanie nowej oferty w stosunku do podobnych produktów znajdujących się na rynku.

11. W jaki sposób Wnioskodawca, który nie prowadzi pełnej księgowości ma wykazać prowadzenie własnej działalności badawczo rozwojowej jeśli koszty na te działania zostały poniesione, ale w systemie księgowym nie są wyszczególnione jako odrębne koszty przypisane tylko do działalności badawczo rozwojowej np. wynagrodzenia.

¹¹ Należy zauważyć, że dokonując oceny w ramach przedmiotowych kryteriów eksperci są upoważnieni również do oceny zakresu i proporcji elementów innowacyjnych w stosunku do całości projektu.

W przypadku badań własnych wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić raport z badania oraz zestawienie poniesionych kosztów, które ma odzwierciedlenie w jego systemie księgowym. Jeśli wnioskodawca składa formularz PNT-01 „Sprawozdanie działalności badawczej i rozwojowej (B+R)” do Głównego Urzędu Statystycznego wówczas załączenie go do wniosku o dofinansowanie projektu zwalnia wnioskodawcę z przedstawienia zestawienia kosztów poniesionych na badania. Jeżeli Wnioskodawca nie przedstawi zestawienia kosztów to nie otrzyma punktów w ramach *kryterium C.2.1. Wdrożenie wyników B+R*.

12. Dokumentami potwierdzającymi innowacyjność mogą być, oprócz opinii o innowacyjności, również patenty/wzory użytkowe. Czy w sytuacji, kiedy chcemy wdrożyć wyniki prace B+R, których nie mamy opatentowanych, również powinniśmy załączyć opinię o innowacyjność, czy same wyniki są wystarczającym dowodem potwierdzającym innowacyjność?

W przypadku gdy Wnioskodawca nie dysponuje patentami/wzorami użytkowymi powinien przedstawić dokumentację wykazującą innowacyjność planowanych do wdrożenia przez niego rozwiązań. Opinia o innowacyjności stanowi jedynie przykład takiej dokumentacji – wnioskodawca jest uprawniony do przedłożenia również innych dokumentów, które będą stanowiły podstawę dla weryfikacji przez ekspertów innowacyjności projektu. W każdym jednak przypadku dokumentacja taka powinna zawierać co najmniej następujące informacje:

- informacje, które z elementów projektu są innowacyjne, a które pełnią rolę uzupełniającą¹²,
- analizę informującą na czym polega dana innowacyjność,
- porównanie nowej oferty w stosunku do podobnych produktów znajdujących się na rynku.

13. Zgodnie z kryteriami wyboru projektu przedsięwzięcie, które Wnioskodawca zamierza zrealizować musi wpisywać się w definicję innowacji co najmniej w skali regionu, stosowanej krócej niż 3 lata.

Na liście pytań i odpowiedzi do konkursu, znajduje się informacja, że produkty stanowiące innowacje nie mogą być dostępne na rynku regionalnym – nie ma znaczenia gdzie są wytwarzane. Liczy się jedynie to, czy są na rynku regionalnym, a co za tym idzie, czy stanowią konkurencję dla produktów oferowanych przez przedsiębiorcę ubiegającego się o wsparcie. Z nowym produktem na rynku będziemy mieli do czynienia w sytuacji, gdy na danym rynku produktowym nie istnieje produkt, który oferuje te same funkcjonalności lub też w sytuacji, gdy

¹² Należy zauważyć, że dokonując oceny w ramach przedmiotowych kryteriów eksperci są upoważnieni również do oceny zakresu i proporcji elementów innowacyjnych w stosunku do całości projektu.

rozwiązania technologiczne, które są wykorzystywane w produkcji zasadniczo różnią się od obecnie wykorzystywanych w tego typu produktach.

Proszę o informacje:

- Jak jest rozumiana dostępność produktu na rynku regionalnym? W dzisiejszych czasach, w dobie sprzedaży internetowej, niemalże każdy produkt jest wszędzie dostępny.

- Czy podany okres 3 lat dotyczy również skali regionalnej? Tzn. czy produkt, który jest dostępny na rynku regionalnym, ale od niedawna (np. od roku), będzie spełniał powyższe kryterium?

W związku z dużymi wątpliwościami wnioskodawców co do sposobu interpretacji pojęcia „dostępności” produktów na rynku regionalnym Instytucja Zarządzająca RPO informuje, że w tym zakresie ocenie będzie podlegało, czy produkty stanowiące innowacje są wytwarzane na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Aby spełnić minimum niezbędne do ubiegania się o wsparcie tj. wykazać, że przedmiotem projektu jest innowacja w skali co najmniej regionu stosowana krócej niż 3 lata przedsiębiorca będzie musiał wykazać, że jego projekt dotyczy:

- produktu nie wytwarzanego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- procesu produkcyjnego nie stosowanego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

W przypadku gdy przedmiotem realizowanego projektu będzie innowacja na skalę kraju lub świata wówczas produkty/procesy stanowiące innowację nie mogą być wytwarzane/stosowane odpowiednio do wykazywanego stopnia innowacji - w kraju lub na świecie.

14.Zgodnie z kryteriami wyboru projektu zakup nieruchomości niezabudowanej bądź zabudowanej nie jest wydatkiem kwalifikowalnym. W ramach innego kryterium natomiast oceniane jest, czy na moment złożenia wniosku o dofinansowanie projektu uzyskana została ostateczna ocena o pozwoleniu na budowę.

Proszę zatem o informacje:

- Czy kwalifikowalne są zatem wydatki związane z budową nieruchomości na własnej działce?

- Czy kwalifikowalne są wydatki związane z remontem/dostosowaniem posiadanych pomieszczeń?

Wydatki związane z budową nieruchomości lub remontem/dostosowaniem posiadanych pomieszczeń na własnej działce mogą być co do zasady kwalifikowalne

w ramach konkursu nr RPKP.01.06.02-IZ.00-04-028/16. Rozporządzenie rpi stanowi podstawę prawną dla tego typu wydatków. Niezbędne będzie jednak wykazanie w tym względzie m.in. że taki wydatek jest niezbędny do realizacji celów projektu i zostanie poniesiony w związku z realizacją projektu¹³.

- Czy przedmiotowym pozwoleniem na budowę należy dysponować na dzień składania wniosku preselekcyjnego czy wniosku właściwego?

Zgodnie z kryterium B.4. Gotowość techniczna projektu do realizacji ocenie podlega, czy na moment złożenia wniosku o dofinansowanie projektu uzyskana została ostateczna decyzja o pozwoleniu na budowę/ostateczne pozwolenie na zmianę sposobu użytkowania. Innymi słowy pozwoleniem na budowę należy dysponować na dzień składania właściwego wniosku.

15. Zgodnie z kryteriami wyboru projektu ocenie podlega, czy roczny obrót/roczna suma bilansowa wnioskodawcy jest równy/a lub wyższy/a od 20% całkowitych wydatków w projekcie (netto).

Proszę o informacje:

- Czy w takiej sytuacji firmy istniejące od niedawna/nowo utworzone są wykluczone z ubiegania się ze wsparcia? Czy takie firmy mogą posługiwać się bilansem otwarcia, w którym posiadane aktywa będą wynosiły przynajmniej te 20% projektu?

Zgodnie z kryterium B.15 o wsparcie w ramach konkursu mogą się ubiegać przedsiębiorstwa charakteryzujące się określoną skalą działania i efektywności. W celu wykazania tej skali i efektywności w kryterium wskazano, że Wnioskodawca musi przedstawić informacje z których wynika, że jego roczny obrót/suma bilansowa wynosi co najmniej 20 % całkowitych wydatków zaplanowanych do poniesienia w ramach projektu. Mając na uwadze takie brzmienie kryterium przedsiębiorstwo, które funkcjonuje krócej niż jeden rok obrachunkowy nie wykaże rocznego obrotu/sumy bilansowej.

Możliwa jest natomiast realizacja projektu partnerskiego, gdzie skala i efektywność działania partnera pozwoli spełnić przedmiotowe kryterium (roczny obrót/suma bilansowa partnera).

- Czy w sytuacji, kiedy mamy spółkę cywilną założoną przez dwie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w której każda tych osób ma 50% udziałów, gdyby jedna z tych osób fiz. chciała złożyć wniosek o dofinansowanie w ramach

¹³ Zob. w tym względzie zwłaszcza pkt 6.2. Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020 (MIIIR/H 2014-2020/12(01)/04/2015/.

własnej działalności gospodarczej może wykazać obroty/sumę bilansową tej spółki cywilnej, proporcjonalnie do posiadanych w niej udziałów?

Zgodnie z definicją kryterium B.15 *ocenie podlega, czy roczny obrót/roczna suma bilansowa¹⁴ wnioskodawcy i partnera/ów (jeśli dotyczy) jest równy lub wyższy od 20 % całkowitych wydatków w projekcie (netto).*

W celu spełnienia przedmiotowego kryterium, wnioskodawca i partner (jeśli dotyczy) musi wskazać obrót lub roczną sumę bilansową za ostatni zamknięty rok obrotowy. Wskazany obrót/suma bilansowa musi być równy/a lub wyższy/a od 20 % całkowitych wydatków.

Z punktu widzenia przedmiotowego kryterium istotne jest to, kto jest wnioskodawcą w konkursie: czy jedna osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą czy osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które zawiązały spółkę cywilną (wszyscy wspólnicy). Jeżeli tylko jedna z osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wówczas tylko roczny obrót/suma bilansowa tego przedsiębiorcy będzie brana pod uwagę w celu sprawdzenia czy przedmiotowe kryterium jest spełnione. W sytuacji gdy wnioskodawcą są dwaj przedsiębiorcy, którzy zawiązali spółkę cywilną wówczas roczny obrót/suma bilansowa dotyczy obu przedsiębiorców.

Celem przedmiotowego kryterium jest bowiem weryfikacja możliwości finansowych konkretnego podmiotu składającego wniosek o dofinansowanie projektu – niezasadne jest zatem uwzględnianie całej struktury finansowej w ramach której tego typu podmiot funkcjonuje.

16. Zgodnie z kryteriami wyboru projektu ocenie podlega to, czy projekt wpisuje się w regionalne inteligentne specjalizacje. Nie ma jednak w tym kryterium podanego wymaganego minimum punktowego. Czy w związku z tym projekty, które nie wpisują się w regionalne inteligentne specjalizacje mogą ubiegać się o wsparcie, ale w przedmiotowym kryterium nie uzyskają żadnych punktów?

Konkurs nr RPKP.01.06.02-IZ.00-04-028/16 adresowany jest do wszystkich MŚP prowadzących działalność na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, które planują rozwinąć swój potencjał. Projekty, które nie wpisują się w inteligentne specjalizacje województwa kujawsko-pomorskiego mogą startować w ramach przedmiotowego konkursu, ale w ramach Kryterium C.2.2. nie otrzymają one dodatkowych punktów.

¹⁴ Wnioskodawca może wybrać które z danych finansowych zastosuje.

17. Zgodnie z regulaminem konkursu pomoc publiczna powinna być udzielana zgodnie z rozporządzeniem rpi, rozporządzeniem na innowacje lub w ramach pomocy de minimis. Czy w ramach jednego projektu istnieje możliwość łączenia tych wszystkich rodzajów pomocy?

Zgodnie z definicją kryterium B.7. w ramach konkursu dopuszczalne jest łączenie pomocy opartej na rozporządzeniu rpi albo opartej na rozporządzeniu na innowacje z pomocą udzieloną w oparciu o rozporządzenie de minimis.

Powyższe oznacza, że nie jest możliwe łączenie ze sobą pomocy opartej na rozporządzeniu rpi i rozporządzeniu na innowacje. Dopuszczalne jest natomiast łączenie pomocy opartej na ww. rozporządzeniach z pomocą opartą na rozporządzeniu de minimis.

Oczywiście, dokonując kumulacji pomocy należy uwzględnić właściwe przepisy rozporządzenia 651/2014 (zob. art. 8) oraz *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (MliR/H 2014-2020/12(01)/04/2015)* (dalej: Wytyczne).

18. Zgodnie z rozporządzeniem rpi za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne oraz szacunkowe koszty płacy wynikające z utworzenia miejsc pracy w następstwie inwestycji początkowej, obliczone za okres dwóch lat. Czy mam przez to rozumieć, że w ramach projektu mogę ubiegać się o dofinansowanie również kosztów wynagrodzenia (za 2 lata) pracowników, których zatrudnimy w wyniku realizacji projektu i którzy będą dla nas pracowali de facto po zakończeniu realizacji projektu? Jeśli tak, jakie dokumenty należało będzie przedstawić, które zobrazują oszacowanie tych kosztów? Na podstawie jakich dokumentów dokonana zostanie wypłata dofinansowania tych kosztów? W przypadku zakupu środków trwałych, do rozliczenia należy przedstawić m.in. FV, przelewy. A jakie dokumenty należy przedstawić w przypadku szacunkowych kosztów płacy?

Zob. odpowiedź na pytanie 6.

19. Zgodnie z regulaminem konkursu, za kwalifikowalne mogą zostać uznane koszty pośrednie. Czy dofinansowanie tych kosztów będzie stanowiło pomoc de minimis? Czy koszty te będą rozliczone ryczałtem i będą traktowane jako wydatki poniesione, tzn. wnioskodawca nie będzie miał obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako koszty pośrednie? Koszty te nie mogą

przekroczyć określonych w regulaminie limitów. Do jakiej wielkości odnoszą się te stawki procentowe – do kosztów kwalifikowalnych, do kosztów całkowitych projektu, do kosztów bezpośrednich?

Dofinansowanie kosztów pośrednich, zgodnie z Rozdziałem 2 *Podstawa prawna, dokumenty programowe oraz kwalifikowalność wydatków w ramach projektu* pkt 4.7. Regulaminu konkursu dla poddziałania 1.6.2. stanowi pomoc de minimis. Koszty te nie będą rozliczane ryczałtem, a po rzeczywiście poniesionych kosztach. Określone w regulaminie progi odnoszą się do całkowitej wartości projektu.

20. Czy partnerem w projekcie składanym w ramach 1.6.2 może być firma, która będzie odpowiadać za zarządzanie projektem? Czy musi to być partnerstwo dwóch firm zaangażowanych w tzw. rzeczową realizację projektu?

Zgodnie z Ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2016 poz. 217) (dalej: ustawa wdrożeniowa) koncepcja projektu partnerskiego zakłada że partnerzy zaangażowani w jego realizację po pierwsze wnoszą do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, a po drugie realizują wspólnie projekt. Podział zadań pomiędzy partnerów projektu stanowi kwestię, która powinna wynikać z zawartej umowy o partnerstwie (zob. art. 33 ust. 5 pkt 3 ustawy wdrożeniowej). Instytucja Zarządzająca RPO nie wymaga przy tym, by każdy z partnerów był zaangażowany w realizację najistotniejszych elementów projektu – nie oznacza to jednak, że w ramach projektu można realizować działania niezwiązane z celami do których osiągnięcia dane przedsięwzięcie ma zmierzać. Ocena w tym zakresie będzie dokonywana przez ekspertów, którzy w oparciu o całość przedstawionych przez danego wnioskodawcę informacji będą weryfikowali, czy projekt przedłożony do wsparcia nie został sztucznie zmodyfikowany, by uzyskać większą liczbę punktów podczas oceny¹⁵.

W oparciu o przedstawione w pytaniu informacje nie sposób rozstrzygnąć, czy tego typu projekt, w ramach którego jeden partner realizuje wszystkie zasadnicze z punktu widzenia celu projektu działania, drugi z kolei odpowiada jedynie za zarządzanie projektem¹⁶ uzyska pozytywną ocenę w ramach właściwych kryteriów oceny projektów. Wydaje się jednak, że tak zakreślony podział obowiązków pomiędzy

¹⁵ Zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE, EURATOM) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz. Urz. UE L 312 z dnia 23 grudnia 1995 r., str. 1) działania skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z odpowiednimi celami prawa wspólnotowego mającymi zastosowanie w danym przypadku poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania tej korzyści prowadzą do nieprzyznania lub wycofania korzyści.

¹⁶ Przy czym nie wiadomo dokładnie co kryje się pod tym pojęciem.

poszczególnych partnerów wymaga szczególnego uzasadnienia, by nie zostać zakwestionowanym na etapie oceny projektu.

21. W kryteriach oceny projektu zostało wskazane, że produkty będące wynikiem wdrożenia innowacji muszą być nowością w skali regionu, to znaczy NIE MOGĄ BYĆ DOSTĘPNE na rynku regionalnym, nieważne gdzie są wytwarzane. Kryterium to budzi wątpliwości, gdyż w obecnych czasach, w dobie Internetu i swobodnego przepływu towarów, usług, właściwie każdy produkt może być dostępny na rynku regionalnym, także ten wytworzony za granicą. Wiele firm zagranicznych posiada w swojej ofercie produkty, które sprzedaje na cały świat, w tym w woj. kujawsko-pomorskim. Mało tego, jest wiele firm, także zagranicznych, które bez problemu wytworzą (np. we Włoszech) swój towar i dostarczą go na rynek regionalny. Jak należy zatem rozumieć to kryterium?

Zob. odpowiedź na pytanie 13.

22. Jak należy rozumieć kryteria dot. lokalizacji (i związanymi z nią punktami za obszar o dużym bezrobociu) w przypadku projektu partnerskiego, gdzie projekt jest realizowany u obu z parterów, a każdy z tych podmiotów ma inną siedzibę? (obszary o bardzo różnej stopie bezrobocia).

Zgodnie z Kryteriami wyboru projektów dla poddziałania 1.6.2. w ramach kryterium C.2.6. punkty może otrzymać projekt, który jest realizowany na terenie powiatu, w którym stopa bezrobocia jest większa niż średnia stopa bezrobocia województwie kujawsko-pomorskim. W przypadku, gdy projekt realizowany jest w różnych lokalizacjach wystarczające do uzyskania punktów w ramach kryterium C.2.6. jest wskazanie, że jego część będzie realizowana na terenie, gdzie stopa bezrobocia jest wyższa niż średnia stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim.

W tym kontekście należy jednak podkreślić, że w przypadku projektów realizowanych w różnych lokalizacjach, na etapie oceny projektu, Instytucja Zarządzająca RPO będzie weryfikowała, czy przedstawione w projekcie działania stanowią projekt tj. przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu, obejmujące szereg robót, działań lub usług służących wykonaniu niepodzielnego zadania o sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym. W przypadku zidentyfikowania działań mających na celu stworzenie sztucznych warunków do pozyskania wsparcia Instytucja Zarządzająca RPO będzie odrzucała tego typu projekty.

23. Jak będą liczone punkty za stworzenie nowych miejsc pracy, gdy w projekcie partnerskim są dwie firmy o różnym statusie i obie chcą stworzyć miejsca pracy?

Zgodnie z Kryteriami wyboru projektów dla poddziałania 1.6.2. w ramach kryterium C.2.5. weryfikacji podlega utworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwie wnioskodawcy w wyniku realizacji projektu. Zgodnie z definicją tego kryterium obliczenie wartości otrzymanych punktów wymaga uwzględnienia dwóch czynników – stopnia wzrostu liczby pracowników netto w przedsiębiorstwie wnioskodawcy i statusu samego wnioskodawcy. W przypadku, gdy o wsparcie ubiegają się dwaj wnioskodawcy realizujący wspólnie projekt partnerski wartość punktów w ramach kryterium C.2.5. będzie dokonywana w sposób zindywidualizowany¹⁷ – w zależności zatem od statusu danego wnioskodawcy (partnera) i przyrostu liczby pracowników w jego przedsiębiorstwie.

Przykład:

W ramach projektu partnerskiego realizowanego przez mikro i małego przedsiębiorcę wnioskodawcy zakładają, że nastąpi wzrost liczby netto pracowników o 3 etaty, przy czym mikroprzedsiębiorca w wyniku realizacji projektu zatrudni 2 pracowników, natomiast mały przedsiębiorca zatrudni jednego pracownika. W takiej sytuacji w ramach kryterium C.2.5. punktacja otrzymana przez poszczególnych wnioskodawców będzie wyglądała następująco:

- 1) Mikroprzedsiębiorca otrzyma 5 pkt
- 2) Mały przedsiębiorca otrzyma 0 pkt

W sumie wnioskodawcy otrzymają 5 pkt i spełnią minimum punktowe dla kryterium C.2.5.

24. Czy kryterium A.3., wprowadzające możliwość złożenia jednego wniosku o dofinansowanie projektu przez jednego przedsiębiorcę odnosi się również do partnera projektu?

Zgodnie z Kryteriami wyboru projektów dla poddziałania 1.6.2. w ramach kryterium A.3. weryfikacji podlega, czy *wnioskodawca złożył jeden projekt objęty jednym wnioskiem o dofinansowanie projektu w ramach przedmiotowego konkursu. W przywołanym kryterium dla określenia zakresu podmiotowego zakazu składania więcej niż jednego projektu (wniosku o dofinansowanie projektu) posłużono się wyrażeniem wnioskodawca. Pod tym pojęciem, zgodnie z art. 2 pkt 28 ustawy wdrożeniowej należy rozumieć podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu.*

¹⁷ Zindywidualizowana ocena dokonywana jest również chociażby w odniesieniu do poziomu intensywności wsparcia jaką mogą otrzymać poszczególni partnerzy w projekcie.

Sformułowane pytanie odnosi się do wykładni przywołanego kryterium, a dokładniej definicji wnioskodawcy w kontekście projektów partnerskich. Odnosząc się do tej kwestii należy na wstępie zauważyć, że pod pojęciem projektu partnerskiego należy rozumieć projekt realizowany wspólnie przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, które zawiązały w celu jego realizacji partnerstwo. Warunki tego partnerstwa są przy tym określone w porozumieniu albo umowie o partnerstwie. Co istotne, minimalny zakres informacji zawartych w umowie o partnerstwie/porozumieniu został wyznaczony w art. 33 ust. 5 ustawy wdrożeniowej, która wymaga, by dana czynność prawna łącząca partnerów projektu zawierała określoną treść. Kwestia ta jest o tyle istotna, że zgodnie z tym przepisem umowa o partnerstwie/porozumienie powinna określać takie kwestie jak prawa i obowiązki stron, zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu¹⁸, a także zasady rozliczania dofinansowania pomiędzy poszczególnymi partnerami i sposób postępowania w przypadku nieprawidłowej realizacji umowy/porozumienia przez któregokolwiek z partnerów.

Mając na względzie przywołane powyżej definicje Instytucja Zarządzająca RPO stoi na stanowisku, że ustawowa definicja wnioskodawcy, w kontekście projektów partnerskich, obejmuje każdego z partnerów realizujących projekt. To oni bowiem wspólnie przedkładają do Instytucji Zarządzającej projektu (przedsięwzięcie), które będą wspólnie realizowali¹⁹. Specyfika tego typu projektów zakłada formalną równość pomiędzy uczestnikami projektu. Żaden z partnerów, z mocy ustawy, nie pełni bowiem decydującej roli w realizacji projektu. Przyjęta formuła odpowiedzialności ze strony partnera wiodącego nie łamie tej zasady, a stanowi jedynie w ocenie Instytucji Zarządzającej RPO emanację zasady należytego zarządzania finansami²⁰. Przyjęta przez ustawodawcę konstrukcja projektów partnerskich umożliwia zatem podmiotom niepowiązanym realizację wspólnego projektu – wychodząc z tego założenia Instytucja Zarządzająca RPO stoi na

¹⁸ Rola partnera wiodącego ogranicza się zatem w świetle tego przepisu jedynie do reprezentacji wszystkich partnerów przed Instytucją Zarządzającą RPO – nie posiada on zatem z mocy ustawy żadnych uprawnień decyzyjnych względem pozostałych partnerów.

¹⁹ W ocenie Instytucji Zarządzającej RPO użyte w art. 2 pkt 28 wyrażenie „złożył” nie należy rozumieć jako czynność technicznej polegającej na dostarczeniu dokumentacji projektowej do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, lecz jako czynność polegającą na przedstawieniu przez określone podmioty planowanego do realizacji przez nich projektu (przedsięwzięcia), w celu uzyskania przez nich wsparcia publicznego.

²⁰ Dzięki przyjętej w art. 52 ust. 3 ustawy wdrożeniowej odpowiedzialności partnera wiodącego za przygotowanie i realizację projektu Instytucja Zarządzająca RPO będzie w stanie szybko i w stosunkowo łatwo wyegzekwować wszelkie zobowiązania ze strony podmiotów realizujących projekt partnerski. Jednocześnie przywołana regulacja nie stoi na przeszkodzie takiemu skonstruowaniu umowy/porozumienia łączącego partnerów by zapewnić odpowiedzialność solidarną wszystkich uczestników projektu względem siebie.

stanowisku, że pod pojęciem wnioskodawcy w rozumieniu art. 2 pkt 28 w kontekście projektów partnerskich należy rozumieć każdego z partnerów.

Reasumując, kryterium A.3. odnosi się do każdego z partnerów w projekcie partnerskim i stoi na przeszkodzie sytuacji, w której ten sam podmiot uczestniczy jako partner w różnych projektach ubiegających się o wsparcie w ramach przedmiotowego konkursu²¹.

25. Pytanie dotyczące konkursu 1.6.2, kryterium B.8 "Projekt jest zgodny z typami projektów przewidzianymi do wsparcia w ramach Poddziałania 1.6.2.

Firma planuje złożyć wniosek w ramach 3 typu projektów tj. "Inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z zasadniczą zmianą dotyczącą istniejącego procesu produkcyjnego".

Firma prowadzi produkcję w oparciu o 4 zasadnicze, różne procesy produkcyjne, z których jeden będzie ujęty w projekcie i będzie podlegać zasadniczej zmianie. W tym celu zakupione zostaną nowe maszyny produkcyjne oraz (nie "lub", jak wskazuje typ działania nr 3) wartości niematerialne i prawne w postaci specjalistycznego oprogramowania produkcyjnego. Uzupełnieniem projektu będzie wybudowana nowa hala produkcyjna, na potrzeby zmodernizowanego procesu produkcyjnego. Nowy - zasadniczo zmieniony proces produkcyjny, będzie wykorzystywał maszyny i oprogramowanie kupione w ramach omawianego projektu, ale również kilka maszyn, które firma już posiada. Całość zlokalizowana będzie w hali produkcyjnej wybudowanej w ramach projektu 1.6.2.

Pytania:

1. Czy w 3 typie projektu można kupić, w jednym projekcie, zarówno środki trwałe jak i wartości niematerialne i prawne, a także usługi budowlane?

W ramach przedmiotowego konkursu (poddziałanie 1.6.2.), w oparciu o art. 14 ust. 4 za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne. Pod pojęciem rzeczowych aktywów trwałych należy rozumieć aktywa obejmujące grunty, budynki, zakład, urządzenia i wyposażenie. Z kolei pod pojęciem wartości niematerialnych i prawnych należy rozumieć aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, know-how lub inną własność intelektualną. Kryterium B.8. w typie 3 umożliwia realizację projektów, które obejmują zarówno wydatki w postaci rzeczowych aktywów trwałych, jak i wartości niematerialnych i prawnych – możliwa jest zatem realizacja

²¹ Niedopuszczalna jest także sytuacja, gdy podmiot taki ubiega się o wsparcie jednego projektu samodzielnie, natomiast w innym projekcie występuje jako partner.

projektu obejmującego zarówno zakup środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych jak i prac budowlanych niezbędnych do realizacji innowacyjnego projektu.

2. Czy w nowej hali można zainstalować posiadane już przez firmę maszyny? Urządzenia te będą, razem z urządzeniami kupionymi w projekcie, tworzyć zmodernizowany proces produkcyjny.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że przedmiotem oceny ekspertów będzie zasadność budowy nowej hali produkcyjnej (niezbędność do realizacji innowacyjnego projektu). W przypadku uznania przedmiotowego wydatku za kwalifikowalny to brak jest przeciwwskazań aby Wnioskodawca mógł zainstalować w niej urządzenia niezbędne do utworzenia zmodernizowanej linii produkcyjnej.

3. Jaka jest definicja "zasadniczej zmiany dotyczącej istniejącego procesu produkcyjnego"?

Zob. odpowiedź na pytanie 4.

4. Czy w wyniku realizacji typu 3 do oferty przedsiębiorstwa muszą wejść innowacyjne rozwiązania produktowe?

W wyniku realizacji tego typu projektu przedsiębiorstwo nie musi wprowadzać innowacji produktowej. Efektem takiego projektu powinna być innowacja procesowa stosowana na terenie województwa krócej niż 3 lata²².

26. czy w ramach konkursu 1.6.2 może startować firma zajmująca się produkcją artykułów dla palaczy (poza produkcją tytoniu i wyrobów tytoniowych). Projekt dotyczyłby działalności sklasyfikowanej w ramach kodu 17.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury...?

Zgodnie z art. 3 ust. 3 lit c) rozporządzenia 1301/2013 Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego nie wspiera wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych. Jakkolwiek rozporządzenie 1301/2013 nie zawiera definicji tych terminów to jednak w prawodawstwie unijnym te pojęcia zostały zdefiniowane na gruncie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/40/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w sprawie produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów oraz uchylająca dyrektywę 2001/37/WE (Dz. Urz. UE L 127 z dnia 29 kwietnia 2014 r., str. 1). Pod pojęciem

²² Należy w tym kontekście pamiętać, że z punktu widzenia przepisów o pomocy publicznej niezbędne jest spełnienia definicji zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego.

tytoniu należy zatem rozumieć liście oraz inne naturalne, przetworzone lub nieprzetworzone części roślin tytoniu, w tym tytoń ekspandowany i tytoń odtworzony. Z kolei wyrób tytoniowy oznacza wyroby przeznaczone do spożycia przez konsumentów składające się nawet częściowo z tytoniu, w tym zmodyfikowanego genetycznie. W kontekście przedmiotowego pytania Instytucja Zarządzająca RPO stoi na stanowisku, że projekt, w kształcie, w jakim został opisany w pytaniu nie byłby kwalifikowalny w ramach poddziałania 1.6.2. Z przywołanego przepisu rozporządzenia 1301/2013 wynika bowiem, że Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego nie wspiera przedsięwzięć, które przyczyniają się do produkcji, przetwarzania bądź wprowadzania na rynek tytoniu lub wyrobów tytoniowych. Produkcja artykułów dla palaczy w ocenie Instytucji Zarządzającej RPO stanowi wsparcie dla wprowadzania na rynek tytoniu lub wyrobów tytoniowych – z tego też względu nie może uzyskać wsparcia w ramach poddziałania 1.6.2.

27. Kryterium B.15 – Roczny Obrót Wnioskodawcy. Czy w przypadku projektu Partnerskiego wymóg posiadania obrotów na poziomie minimum 20% wartości projektu dotyczy partnera i Wnioskodawcy łącznie, czy każdego z osobna ?

Warunek zawarty w kryterium B.15. dotyczy partnera i wnioskodawcy łącznie.

28. Kryterium C.2.1 – Wdrożenie wyników B+R

Cyt.:” przedmiot wdrożenia został opracowany samodzielnie przez wnioskodawcę i wnioskodawca uzyskał na niego patent, lub zostały mu udzielone prawa ochronne na wzór użytkowy, lub dokonał zgłoszenia wynalazku (wzoru użytkowego) w Urzędzie Patentowym w celu uzyskania ochrony – 15 pkt;”

Opis kryterium nie odnosi się do sytuacji, w której przedmiotem wdrożenia są wyniki prac B+R oraz Patent Partnera.

Czy w przypadku, w którym wniosek dotyczył będzie wdrożenia nowego produktu w oparciu o Patent Partnera projektu (samodzielnie przez Partnera opracowany), Wniosek uzyska wspomniane 15 pkt. ?

Tak, ale co do zasad współpracy w ramach projektu partnerskiego zobacz odpowiedź na pytanie 29.

29. Co należy rozumieć pod pojęciem „projekt partnerski” i jakie warunki muszą być spełnione ażeby projekt mógł nazwać „partnerskim”.

W rozważanej przez Wnioskodawcę sytuacji, potencjalny Partner posiada wyniki prac badawczo rozwojowych. Beneficjent/Wnioskodawca natomiast jest podmiotem posiadającym zdolność organizacyjną i techniczną do wdrożenia tych wyników.

Czy w przypadku, w którym na mocy umowy partnerskiej, Partner udzieli Wnioskodawcy praw do wykorzystania posiadanych wyników prac B+R, można uznać że projekt ma charakter Partnerski ?

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy wdrożeniowej koncepcja projektu partnerskiego zakłada, że partnerzy zaangażowani w jego realizację po pierwsze wnoszą do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, a po drugie realizują wspólnie projekt.

Mając na względzie powyższe, w sytuacji opisanej w pytaniu, realizowany projekt nie odpowiada ustawowej definicji projektu partnerskiego.

30. Czy Partner (nie wiodący) musi także prowadzić działalność na terenie woj. Kujawsko pomorskiego ?

Tak

31. Czy koszty związane z przygotowaniem dokumentacji budowlanej, zagospodarowania przestrzennego, wyboru wykonawcy prac budowlanych mogą być kwalifikowalne – np. w ramach kosztów pośrednich?

Odpowiadając na tak postawione pytanie należy w pierwszej kolejności zauważyć, że zgodnie z rozdziałem 4 pkt 9 *Wytycznych* w przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej za kwalifikowalne mogą być uznane tylko te wydatki, które spełniają łącznie warunki określone w Wytycznych i warunki wynikające z odpowiednich regulacji w zakresie pomocy publicznej, przyjętych na poziomie unijnym lub krajowym. Dla celów Wytycznych uznaje się, że pomoc publiczna obejmuje także pomoc de minimis.

Z przywołanego postanowienia Wytycznych wynika zatem, że analizując kwestię kwalifikowalności poszczególnych wydatków w ramach poddziałania 1.6.2. potencjalny Wnioskodawca powinien zwrócić uwagę na dwie kwestie:

- czy dany wydatek (koszt) jest kwalifikowalny w oparciu o znajdujący zastosowanie program pomocowy?
- czy dany wydatek (koszy) jest kwalifikowalny w oparciu o Wytyczne?

Pozytywna odpowiedź na te dwa pytania pozwalają uznać, że dany wydatek jest kwalifikowalny w ramach poddziałania 1.6.2., a co za tym idzie może stanowić przedmiot współfinansowania ze środków publicznych.

Przechodząc do kosztów wskazanych przez pytającego należy na wstępie zauważyć, że tego typu koszty nie zostały wymienione wśród kosztów kwalifikowalnych w ramach czy to rozporządzenia rpi, czy też rozporządzenia na innowację. W tym kontekście Instytucja Zarządzająca RPO pragnie podkreślić, że w chwili obecnej pomiędzy stroną rządową, a Komisją Europejską prowadzony jest dialog mający na celu wyjaśnienie, czy tego typu koszty wchodzą w zakres art. 14 ust. 4 rozporządzenia 651/2014²³. Do momentu wyjaśnienia tej kwestii Instytucja Zarządzająca RPO, w celu zapewnienia pełnej zgodności realizowanych projektów z prawem pomocy publicznej uznaje, że tego typu wydatki są niekwalifikowane w oparciu o rozporządzenie r.p.i.

W ocenie Instytucji Zarządzającej RPO tego typu wydatki, by były kwalifikowalne zgodnie z mającym zastosowanie programem pomocowym powinny być oparte na rozporządzeniu de minimis. Ten akt prawny nie zawiera bowiem katalogu kosztów kwalifikowalnych – właściwe zatem w tym zakresie są regulacje oparte na ustawie wdrożeniowej, w tym zwłaszcza Wytyczne.

Przechodząc do tego dokumentu należy podkreślić, że zgodnie z pkt 7.2. Wytycznych do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione na opracowanie lub aktualizację dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu. Katalog tego typu wydatków obejmuje w szczególności biznes plan lub studium wykonalności lub ich elementów, niezbędnych decyzji administracyjnych (np. w związku z oceną oddziaływania na środowisko, map lub szkiców sytuujących projekt, innej dokumentacji technicznej lub finansowej, o ile jej opracowanie jest niezbędne do przygotowania lub realizacji projektu, z wyjątkiem wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie projektu. Powyższe wydatki kwalifikują się w proporcji, w jakie odnoszą się do realizowanego projektu.

Mając na względzie powyższe w ocenie instytucji Zarządzającej RPO wydatki związane z przygotowaniem dokumentacji budowlanej, zagospodarowaniem przestrzennym mogą być kwalifikowalne w ramach przedmiotowego konkursu²⁴. Ich podstawą prawną jeśli chodzi o program pomocowy jest rozporządzenie de minimis, natomiast w przypadku regulacji właściwych dla funduszy unijnych oparcie stanowi pkt 7.2 Wytycznych. Co do kosztów związanych z wyborem wykonawcy prac budowlanych to w oparciu o przedstawione informacje (a raczej ich brak) Instytucja Zarządzająca RPO nie jest w stanie przesądzić, czy tego typu koszty są kwalifikowalne.

²³ Wątpliwości powzięte przez stronę Polską wynikają z faktu, że Komisja Europejska w toku dotychczasowej współpracy prezentowała w tym zakresie rozbieżne interpretacje. W momencie otrzymania przez Instytucję Zarządzającą RPO ostatecznej interpretacji w tej kwestii zostanie ona niezwłocznie opublikowana.

²⁴ Z tym jednak zastrzeżeniem, że niniejsza ocena nie ma przesądzającego charakteru – dopiero Departament Wdrażania EFRR, w oparciu o całościowy zestaw informacji zawarty w dokumentacji projektowej będzie mógł rozstrzygnąć kwestię kwalifikowalności tego typu wydatków.

32. Jak należy liczyć doświadczenie osoby, której okres studiów doktoranckich i wykładowania na uczelni wyższej objął 4,5 roku (od rozpoczęcia do zakończenia ostatniego semestru), natomiast obrona nastąpiła pół roku po zakończeniu studiów? Czy doświadczenie liczone jest do momentu obrony tj. uzyskania tytułu?

Zgodnie z przypisem 14 do kryterium C.2.9. wysoko wykwalifikowany personel oznacza personel posiadający wyższe wykształcenie i co najmniej pięcioletnie odpowiednie doświadczenie zawodowe, do którego zaliczają się także studia doktoranckie. Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.) maksymalny okres studiów doktoranckich to 4 lata. Aby dana osoba została uznana za wysoko wykwalifikowany personel oprócz 4 letnich studiów doktoranckich powinna ona wykazać również 1 rok odpowiedniego doświadczenia zawodowego. W ocenie Instytucji Zarządzającej RPO, w sytuacji gdy okres studiów doktoranckich jest dłuższy niż 4 lata w ramach kryterium C.2.9. Wnioskodawca będzie mógł zaliczyć do doświadczenia zawodowego maksymalnie 4 lata.

33. Przedstawiony w regulaminie konkursu wzór wniosku preselekcyjnego oraz karta oceny wniosku, w bardzo swobodny sposób określa metodę udowodnienia, iż projekt planowany do złożenia jest przedsięwzięciem innowacyjnym. Nasz projekt polegać będzie na produkcyjnym wykorzystaniu naszego (stworzonego i rozwijanego przez nas) rozwiązania do zarządzania klastrem obliczeniowym „Kopernik”.

Rozwiązanie to było przedmiotem zgłoszenia do corocznego konkursu „Liderzy Innowacji Pomorza i Kujaw”, gdzie zostaliśmy uznani za najbardziej innowacyjne mikroprzedsiębiorstwo regionu.

Wyboru dokonała kapituła konkursowa w następującym składzie:

dr inż. Ewa Rybińska – Prezes Zarządu Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.

dr Wojciech Daniel – Prezes Zarządu Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Centrum Innowacyjności Sp. z o.o., Wiceprezes Zarządu Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.

Piotr Całbecki – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Michał Zaleski – Prezydent Miasta Torunia

Rafał Bruski – Prezydent Miasta Bydgoszczy

dr Alicja Adamczak – Prezes Urzędu Patentowego RP

prof. Krzysztof Jan Kurzydłowski – Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

prof. dr hab. Bogusław Buszewski – Pełnomocnik Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. Rozwoju Nauki, Badań i Wdrożeń oraz Innowacyjności

**prof. dr hab. inż. Marek Bieliński – Prorektor ds. Współpracy z Gospodarką
Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszcy**

**prof. dr hab. Robert Karaszewski – Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**

**Maria Anna Karwowska – Prezes Zarządu Kujawsko-Pomorskiej Organizacji
Pracodawców Lewiatan**

**Dr Marcin Kilanowski – Dyrektor Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości
UMK**

Maciej Krużewski – Prezes Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacji

**Biorąc pod uwagę skład Kapituły trudno sobie wyobrazić bardziej predysponowane
do określania poziomu innowacyjności rozwiązania gremium w naszym
województwie.**

**W związku z powyższym uważamy, iż nasze rozwiązanie, które wykorzystywać
będziemy w projekcie, uzyskało już niejako opinie o innowacyjności od wszystkich
członków kapituły, czego wyrazem jest przyznany nam tytuł najbardziej
innowacyjnego mikroprzedsiębiorstwa w regionie kujawsko-pomorskim.**

**Tym niemniej regulamin konkursu jest na tyle ogólnikowy, iż nie możemy wprost
określić, czy zbiorowo wyrażoną opinią – jest elementem spełniającym wymogi
„opinii” ujętej w regulaminie konkursu.**

**Dlatego też zwracamy się z pytaniem, w jaki sposób ująć to we wniosku
preselekcyjnym?**

**Pragniemy zwrócić uwagę, iż uzyskanie opinii o innowacyjności w wielu
przypadkach sprowadza się do zapłacenia za taką opinię. Jesteśmy przekonani, iż
możemy tego typu opinie uzyskać od każdego członka kapituły, wymagałoby będzie
jednak od nas poniesienia dodatkowych, naszym zdaniem zupełnie niepotrzebnych
kosztów.**

**Dokumentacja konkursowa, w tym kryteria wyboru projektów nie określają katalogu
podmiotów, które mogą wydać opinie o innowacyjności. Taka opinia może być także
sporządzona przez samego Wnioskodawcę – zgodnie z kryteriami P.3. i C.1.1. istotne
jest by tego typu opinia zawierała w szczególności następujące dane:**

- informacje, które z elementów projektu są innowacyjne, a które pełnią rolę
uzupełniającą,**
- analizę informującą na czym polega dana innowacyjność,**
- porównanie nowej oferty w stosunku do podobnych produktów znajdujących się na
rynku.**

Wnioskodawca ma również możliwość przedstawienia spisu podstaw/źródeł danych na podstawie których określił stopień rozwiązań innowacyjnych zastosowanych w projekcie²⁵.

W powyższym kontekście przedłożenie przez Wnioskodawcę dokumentacji wskazującej na uzyskanie przez niego tytułu „Lidera Innowacji Pomorza i Kujaw” może stanowić istotny element przemawiający za uznaniem o innowacyjności danej technologii, produktu czy usługi. Ostateczna ocena w tym zakresie będzie oczywiście dokonana przez ekspertów oceniających projekt jednakże fakt, że zgodnie z Regulaminem Konkursu²⁶ w ramach przedmiotowego postępowania konkursowego były weryfikowane elementy takie jak innowacyjność wdrożonej technologii/projektu/usługi w skali regionu/kraju/Europy czy przewaga nad istniejącymi rozwiązaniami oznacza, że tego typu dokumentacja stanowi ważny argument za tezą o innowacyjności danego rozwiązania. Należy przy tym pamiętać, że to na Wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że to ten konkretny przedmiot projektu przedkładanego do wsparcia w ramach konkursu z poddziałania 1.6.2. stanowił przedmiot oceny w ramach konkursu „Liderzy Innowacji Pomorza i Kujaw”. Nie bez znaczenia byłoby także przedłożenie przez Wnioskodawcę dokumentacji aplikacyjnej wraz z kartami oceny, tak by ekspert mógł się zapoznać ze sformułowaną przez Komisję Konkursową oceną.

34. Czy gotowość techniczna projektu do realizacji musi być spełniona na moment składania wniosku preselekcyjnego?

Zgodnie z definicją kryterium B.4. ocenie podlega, czy na moment złożenia wniosku o dofinansowanie projektu uzyskana została ostateczna decyzja o pozwoleniu na budowę/ostateczne pozwolenie na zmianę sposobu użytkowania lub właściwy organ nie wniósł sprzeciwu co do zgłoszenia zamiaru wykonywania budowy lub robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę (jeśli dotyczy).

Z powyższego kryterium wynika w sposób jednoznaczny, że gotowość techniczna projektu musi być spełniona na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu. Zatem na etapie wniosku preselekcyjnego nie ma konieczności przedkładania dokumentów z zakresu prawa budowlanego.

35. Jaką objętość powinna mieć analiza innowacyjności we wniosku preselekcyjnym? Wzór zawiera w tym względzie sprzeczne informacje.

²⁵ Również w tym przypadku powinien przedstawić informacje wskazujące które z elementów projektu są innowacyjne, a które pełnią rolę uzupełniającą, analizę informującą na czym polega dana innowacyjność, jak również porównanie nowej oferty w stosunku do podobnych produktów znajdujących się na rynku.

²⁶ Dostępnym na stronie: <http://liderzy.tarr.org.pl/regulamin-konkursu/>.

Zgodnie ze wzorem wniosku preselekcyjnego w ramach poddziałania 1.6.2., w rubryce *A.3. Analiza innowacyjności* Wnioskodawca powinien przedstawić *analizę innowacyjności, potwierdzającą, że przedsięwzięcie, które zamierza zrealizować wpisuje się w definicję innowacji, co najmniej w skali regionu, stosowanej krócej niż 3 lata, zgodnie z kryterium wyboru projektów – P.3.* Tego typu analiza powinna zostać zawarta na 2 stronach.

W dalszej części opisu w *A.3 Analiza innowacyjności* wskazano, że Wnioskodawca w celu wykazania innowacyjności zaproponowanego przez niego rozwiązania może przedłożyć szereg dokumentów. Wskazano przy tym, że ich objętość nie powinna przekraczać 3 strony. Niektóre dokumenty potwierdzające innowacyjność rozwiązania np. patent mogą przekraczać 3 strony, stąd sugerowane wielkości załączników mają charakter zaleceń.